

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10So/28/2017
Identifikačné číslo spisu: 2015200726
Dátum vydania rozhodnutia: 13.12.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Elena Berthotyová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:2015200726.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a členov senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Jany Hatalovej, PhD. v právnej veci navrhovateľa: Ing. G. N., narodený dňa XX.XX.XXXX, H., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa - ústredie, Ul. 29. augusta 8, Bratislava, o preskúmanie rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 13.07.2015 v spojení s rozhodnutím odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 07.01.2016 o starobný dôchodok, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 21Sd/46/2015-44 zo dňa 29.09.2016 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Trnave č. k. 21Sd/46/2015-59 zo dňa 19.07.2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave č. k. 21Sd/46/2015-44 zo dňa 29. septembra 2016 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Trnave č. k. 21Sd/46/2015-59 zo dňa 19. júla 2017 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd v Trnave napadnutým rozsudkom s poukazom na ustanovenie § 250q ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O.s.p.“) potvrdil rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 13.07.2015 v spojení s rozhodnutím odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 07.01.2016, ktorým podľa § 65 a § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) navrhovateľovi priznala od XX.XX.XXXXX starobný dôchodok v sume 315,20 Eur a v zmysle ustanovenia § 1 opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 295/2014 Z. z., ktorým sa ustanovuje pevná suma zvýšenia dôchodkovej dávky a percento zvýšenia úrazovej renty v roku 2015 (ďalej len „Opatrenie“) zvýšila navrhovateľovi od 01.01.2015 starobný dôchodok na sumu 320,40 Eur mesačne. Odporkyni náhradu trov konania nepriznal.

Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol, že preskúmal napadnuté rozhodnutie odporkyne ako aj konanie, ktoré predchádzalo jeho vydaniu podľa tretej hlavy piatej časti O.s.p. s

poukazom na ust. § 492 ods. 1 S.s.p. a dospel k záveru, že rozhodnutie odporkyne je správne a odvolanie podané žalobcom nie je dôvodné.

Z obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu dospel krajský súd k zisteniu, že žalobcovi vznikol nárok na starobný dôchodok dovŕšením 62 rokov veku dňom XX.XX.XXXX, (ku ktorému získal 11 944 dní obdobia dôchodkového poistenia), pričom získanie ďalšieho obdobia dôchodkového poistenia nebolo preukázané. Nakoľko žalobca dosiahol 32 rokov a 264 dní obdobia dôchodkového poistenia, splnil tým podmienku nároku na starobný dôchodok.

Z údajov odporkyne mal za preukázané, že v období od 01.01.1995 do 02.12.1998 bol žalobca prihlásený do poistenia ako samostatne zárobkovo činná osoba popri zamestnaní bez povinnosti platiť poisťné s tým, že odporkyňa neevviduje prihlášku na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie v období od 01.01.1995, preto mu toto nebolo možné započítať za obdobie od 03.01.1991 do 02.12.1998.

Dodal, že ak žalobca, ktorý bol konateľom spoločnosti, vykonával okrem funkcie konateľa aj iné pracovné činnosti, je zúčastnený na nemocenskom poistení a na dôchodkovom zabezpečení ako zamestnanec podľa zák. č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov, k čomu ale tak konateľ ako i spoločnosť sú povinní plniť si povinnosti z nemocenského poistenia a dôchodkového zabezpečenia. Spoločnosť ako zamestnávateľ bola povinná prihlásiť žalobcu na nemocenské a dôchodkové poistenie a s účinnosťou od 01.09.1994 sa mohol konateľ zamestnať vo vlastnej spoločnosti, ale musel podať prihlášku a prehlásenie, že sa jeho práca posudzuje ako závislá činnosť. V období od 03.01.1991 do 02.12.1998 žalobcovi prináležala odmena konateľa, ktorá bola podkladom pre daňové priznanie a následne pre prihlásenie sa ako samostatne zárobkovo činné osoby. Keďže žalobca nepreukázal, že by sa prihlásil na nemocenské poistenie a sociálne zabezpečenie od 01.01.1995 ani úhradu finančnej sumy, o ktorej tvrdí, že ju uhradil v prospech odporkyne, nemožno mu namietané obdobie priznať za obdobie dôchodkového poistenia, na základe čoho správny súd konštatoval, že odporkyňa nepochybila pri výpočte starobného dôchodku žalobcu, vzala do úvahy preukázateľne evidovanú dobu potrebnú pre účely vzniku nároku na starobný dôchodok, ktorého výšku určila na základe dôkazov, ktorými disponovala.

Zdôraznil, že ak žalobca tvrdí, že poistenie dobrovoľne uhradil, ale žiaden dôkaz o tejto skutočnosti nevedel odporkyňu ani súdu predložiť, nebolo možné považovať rozhodnutie žalovanej za nesprávne a preto napadnuté rozhodnutia potvrdil, keď dospel k záveru, že sú správne tak z hľadiska skutkového zistenia ako aj právneho posúdenia.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ včas odvolanie z dôvodov, že ho považoval za nesprávne, nakoľko uznal tvrdenie odporkyne, že vo svojich dokladoch údajne preskúmala pravdivosť tvrdenia odvolateľa o zaplatení minimálnych odvodov za obdobie 03.01.1991 - 02.12.1998, no zároveň však priznala, že doklady z obdobia do r. 1998 boli už skartované. Poznamenal, že účelom súdneho pojednávania bolo práve to, aby odporkyňa musela taktiež prispieť k dohľadaniu a doloženiu nutných dokladov, ktoré sa pre navrhovateľa stali nedostupné.

Vyjadril názor, že ak odporkyňa skartovala doklady, ktoré potrebuje pre svoju činnosť ešte aj dnes, nezodpovedá to bežným archivačným povinnostiam, kedy musí určiť lehotu uloženia dokladov tak, aby k nim bol prístup po celý čas, kedy ich bude potrebovať, teda až do úmrtia navrhovateľa (a tu ani nie len do spravodlivého vymerania jeho dôchodku). V dobe elektronických nosičov dát (v r. 1998 už existovali diskety a PC vo vybavení ich odporkyňa mala) je ich nedostupnosť pre organizáciu zriadenú (aj okrem iného) za tak dôležitým účelom ako sú starobné dôchodky, buď až paradoxom doby alebo zámerom - účelovým konaním.

Tvrdenie odporkyne na (v poradí druhom) pojednávaní, že preskúmala pravdivosť navrhovateľovho tvrdenia, je len „únikom - výhovorkou“ z povinnosti, ktorú jej krajský súd na prvom pojednávaní nariadil a kde odporkyňa vykonať v stanovenej lehote previerku túto úlohu prijala, no v podstate ju nevykonala. Podľa názoru navrhovateľa, párový pokladničný doklad o navrhovateľovej platbe z r. 1998 (I. - II. Q.

'98) musí alebo by aspoň mala mať k dispozícii pri preskúmaní veci (práve len a len kvôli tomu sa obe pojednávania konali).

Navrhol preto, aby odvolací súd zrušil a zároveň zmenil pôvodný rozsudok krajského súdu tak, že odporkyňa zaviaže priznať navrhovateľovi dôchodok aj za vyššie uvedené obdobie, správne prepočítať jeho dôchodkový výmer, ako aj doplatiť navrhovateľovi vzniknutý rozdiel aj za už uplynulé obdobie.

Odporkyňa sa k odvolaniu navrhovateľa v stanovenej lehote nevyjadřila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a jednomyselne dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno vyhovieť, nakoľko nie je dôvodné, pretože napadnutý rozsudok je vo výroku vecne správny; preto ho po preskúmaní opodstatnenosti odvolacích dôvodov postupom podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. potvrdil. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 13.12.2017 potom, čo deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli a internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (www.nsud.sk) najmenej päť dní vopred (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p.).

Podľa § 244 ods. 1, 2 a 3 O.s.p., v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy. V správnom súdnictve preskúmajú sudy zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy. Rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté.

Podľa § 250l ods. 1 O.s.p. podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov.

Podľa § 250l ods. 2 O.s.p. pokiaľ v tejto hlave nie je ustanovené inak, použije sa primerane ustanovenie druhej hlavy s výnimkou § 250a.

Podľa § 63 ods. 6 zákona o sociálnom poistení, rozhodujúce obdobie na zistenie priemerného osobného mzdového bodu sú kalendárne roky pred rokom, v ktorom boli splnené podmienky nároku na dôchodkovú dávku, s výnimkou kalendárnych rokov pred 1. januárom 1984, ak tento zákon neustanovuje inak. Z rozhodujúceho obdobia sa vylučujú obdobia, za ktoré patrí osobný mzdový bod podľa § 62 ods. 2 prvej vety alebo § 255 ods. 3 prvej vety, alebo obdobie dôchodkového poistenia, za ktoré nemožno určiť osobný mzdový bod, ak tieto obdobia trvali celý kalendárny rok.

Podľa § 63 ods. 7 zákona o sociálnom poistení, ak v rozhodujúcom období určenom podľa odseku 6 nie je najmenej dvadsaťdva kalendárnych rokov, predlžuje sa rozhodujúce obdobie pred 1. január 1984 postupne tak, aby v ňom bolo dvadsaťdva kalendárnych rokov podľa odseku 6. Ak poistenec ani po tomto predĺžení nemá dvadsaťdva kalendárnych rokov podľa odseku 6, zisťuje sa priemerný osobný mzdový bod z tohto nižšieho počtu kalendárnych rokov.

Podľa § 65 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, poistenec má nárok na starobný dôchodok, ak bol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov a dovŕšil dôchodkový vek.

Podľa § 65 ods. 2 zákona o sociálnom poistení, dôchodkový vek je 62 rokov veku poistenca, ak tento zákon v odsekoch 4 až 8, § 65a a 274 neustanovuje inak.

Podľa § 227 ods. 2 písm. a/ zákona o sociálnom poistení, poistenec a poberateľ dávky sú povinní preukázať skutočnosti rozhodujúce na vznik, trvanie, prerušenie a na zánik sociálneho poistenia,

Predmetom súdneho konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutí odporkyne o priznaní starobného dôchodku navrhovateľovi, a to odo dňa XX.XX.XXXX v sume 320,40 Eur mesačne.

Po vyhodnotení závažnosti odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu Najvyšší súd Slovenskej republiky s prihliadnutím na § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov, spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre jeho potvrdenie. Preto sa s ním stotožňuje v celom rozsahu a aby nadbytočne neopakoval pre účastníkov známe fakty prejednávanej veci spolu s právnymi závermi krajského súdu, Najvyšší súd Slovenskej republiky sa vo svojom odôvodnení následne obmedzí iba na doplnenie svojich doplnujúcich zistení a záverov zistených v odvolacom konaní (§ 219 ods. 2 v spoj. s § 246c ods. 1 O.s.p. umožňuje odvolaciemu súdu doplniť odôvodnenie prvostupňového súdu o ďalšie dôvody).

Z administratívneho spisu je zrejmé, že odporkyňa rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 13.07.2015 priznala navrhovateľovi odo dňa XX.XX.XXXX starobný dôchodok podľa § 65 a § 82 zákona o sociálnom poistení v sume 320,40 Eur mesačne s tým, že rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 07.01.2016 vyššie uvedené rozhodnutie zmenila v časti odôvodnenia, po doplnení skutočností, na základe ktorých bolo rozhodnuté o nároku na starobný dôchodok.

Z administratívneho spisu odporkyne zároveň pre odvolací súd vyplýva, že navrhovateľ dosiahol dôchodkový vek podľa § 65 ods. 2 zákona o sociálnom poistení dovŕšením 62 rokov veku dňa XX.XX.XXXX, pričom k tomuto dňu získal 11 944 dní obdobia dôchodkového poistenia, (presný rozpis je uvedený v priloženom osobnom liste dôchodkového poistenia, ďalej len „osobný list“) z čoho vyplýva, že získal 32 rokov a 264 dní obdobia dôchodkového poistenia, čím splnil podmienky nároku na starobný dôchodok dňa XX.XX.XXXX.

Hodnota priemerného osobného mzdového bodu mu bola stanovená vo výške 0,9130 s tým, že 11 944 dní obdobia dôchodkového poistenia, ktoré navrhovateľ získal ku dňu vzniku nároku na starobný dôchodok (k XX.XX.XXXX) na účely výpočtu starobného dôchodku predstavuje 32,7233 rokov dôchodkového poistenia. Aktuálna dôchodková hodnota platná k XX.XX.XXXX, podľa opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 469/2013 Z. z., ktorým sa určila suma aktuálnej dôchodkovej hodnoty na rok 2014, bola 10,2524 EUR. Suma starobného dôchodku patriaca za obdobie dôchodkového poistenia do vzniku nároku na starobný dôchodok tak bola stanovená v sume 306,40 EUR mesačne - určená ako súčin priemerného osobného mzdového bodu, obdobia dôchodkového poistenia a aktuálnej dôchodkovej hodnoty (0,9130 x 32,7233 x 10,2524). Suma starobného dôchodku sa ďalej podľa § 82 zákona o sociálnom poistení zvýšila odo dňa priznania dôchodku o 8,80 EUR mesačne na 315,20 EUR mesačne a podľa ustanovenia § 1 písm. a/ Opatrenia od 01.01.2015 bola zvýšená o 5,20 EUR mesačne na 320,40 EUR mesačne.

Doba zamestnania odo dňa 03.01.1991 do 02.12.1998, kedy bol navrhovateľ spoločníkom - konateľom v spoločnosti IKODANSTAV s.r.o., nebola započítaná na nárok na starobný dôchodok a jeho sumu z dôvodu, že v predmetnom období odporkyňa neeviduje prihlášku navrhovateľa ako zamestnanca na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie, resp. prehlásenie, že sa jeho práca posudzuje ako závislá činnosť.

Rozhodnutie odporkyne napadol navrhovateľ opravným prostriedkom, v ktorom namietal nezapočítaniu rokov u zamestnávateľa Ikodanstav s.r.o., pretože ešte v roku 1998 na základe vtedy spisanej prihlášky a odhlášky doplatil priamo na pokladni 100.000 Sk, doklad o platbe však nevedel predložiť.

O odvolaní navrhovateľa rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom. Pred jeho vydaním, na ústnom

pojednávani konanom dňa 30.06.2016 uložil súd odporkyňi povinnosť v prijateľnej lehote dohľadať účtovný doklad o úhrade poistného navrhovateľom z roku 1998 vo výške okolo 100.000 Sk. Z odpovede odporkyne zaslanej súdu vyplýva, že Sociálna poisťovňa, pobočka Bratislava na základe šetrenia na oddelení účtovania fondov a vedenia osobných účtov na VS navrhovateľa neviduje žiadnu platbu uhradenú v roku 1998, pričom na overenie platby treba doložiť originál dokladu o úhrade. Ďalej oznámila, že bankové výpisy a zložienky z roku 1998 sú všetky skartované podľa plánu archívu. Vo svetle uvedeného krajský súd rozhodnutia odporkyne potvrdil dôvodiac, že navrhovateľ nepreukázal, že by sa bol prihlásil na nemocenské poistenie a sociálne zabezpečenie ani úhradu finančnej sumy, preto mu nebolo možné namietané obdobie priznať za obdobie dôchodkového poistenia.

V odvolaní voči rozsudku krajského súdu navrhovateľ namieta nesprávnosť napadnutého rozhodnutia, v ktorom sa súd uspokojil s tvrdením odporkyne, že vo svojich dokladoch údajne preskúmala pravdivosť tvrdenia navrhovateľa. Tvrdenie odporkyne je podľa názoru navrhovateľa len výhovorkou z povinnosti, ktorá jej bola uložená na prvom pojednávaní a mal za to, že odporkyňa previerku v podstate nevykonala, keďže doklady z obdobia do roku 1998 už boli skratované.

Po preskúmaní veci odvolací súd ustálil, že skutkové a právne dôvody rozsudku krajského súdu, ktorý po preskúmaní napadnutých rozhodnutí odporkyne dospel k záveru, že tieto sú správne a odvolaniu navrhovateľa nevyhoveli, vychádzali zo spoľahlivo zisteného skutkového stavu, o ktorom odvolací súd nemá žiadne pochybnosti.

Odvolací súd sa stotožnil s právnym záverom krajského súdu, ktorý postupoval správne, ak ustálil, že odporkyňa nepochybila pri výpočte starobného dôchodku navrhovateľa, vzala do úvahy preukázateľne evidovanú dobu potrebnú pre účely vzniku nároku na starobný dôchodok, ktorého výšku určila na základe dôkazov, ktorými disponovala. Odvolací súd dodáva, že pochybnosti navrhovateľa o správnosti výpočtu sumy jeho starobného dôchodku bez predloženia relevantných dôkazov na podporu jeho tvrdení, nezakladajú dôvod na spochybnenie správnosti skutkových zistení a záverov prijatých v konaní. Navyše navrhovateľ okrem argumentácie o nesprávnosti rozhodnutia súdu prvého stupňa s poukazom na nepravdivosť tvrdení odporkyne nepredložil v odvolacom konaní dôkaz, ktorý by tento záver spochybňoval.

Na základe výsledkov vykonaného dokazovania, podľa názoru odvolacieho súdu, krajský súd dôvodne považoval rozhodnutia odporkyne za súladné so zákonom a odvolaniu navrhovateľa dôvodne nevyhoveli. Námietky navrhovateľa pre absenciu dôkazov nebolo možné vyhodnotiť za dôvodné, preto odvolací súd považoval rozhodnutia odporkyne za správne a postup krajského súdu za zákonný.

Z vyššie uvedených dôvodov aj odvolací súd považuje rozhodnutia odporkyne za zákonné a preto rozsudok krajského súdu ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. potvrdil.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, pretože navrhovateľ v odvolacom konaní nebol úspešný a odporkyňi náhrada trov konania nepatrí zo zákona (§ 250k ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2, § 246c ods. 1 a § 224 ods. 1 O.s.p.).

S poukazom na ustanovenie § 492 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok postupoval odvolací súd v konaní podľa predpisov účinných do 30.06.2016 (zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.